

Kmečka trgovina

Zakaj naraščajo cene vina

Zadnja leta so živeli naši vinogradniki v velikih skrbah zaradi neprestanega padanja cen vinu. Vinogradništvo se ni več izplačalo. Govorilo se je, da je vzrok nazadovanja nadprodukcija vina, pokazalo pa se je, da je bilo vino težko spraviti v denar tudi v slabih vinskih letinah. Šele letos se vidi, da ni povzročila padca cen toliko nadprodukcija, kakor obubožanje širokih ljudskih plasti, slabe trgovske pogodbe z inozemstvom in pa težave z izvozom zaradi deviznih ovir. Letos se je pokazalo, da se je potrošnja vina precej dvignila, in sicer kar za 20%. Ker je bila poleg tega trgatve za dobro tretino slabša od normalne letine, sta ta dva vzroka namah pregnala vinsko krizo. Ker pa bo potrošnja vina gotovo še rastla, saj se blagostanje v državi vidno boljša, poleg tega pa nam je sedanja vlada skienila vrsto zelo ugodnih trgovskih pogodb, pri katerih se je uvaževal tudi izvoz dalmatinskega in banatskega vina, je upati, da se bližajo boljši časi za našega vinogradnika. Če bi bila dana možnost, da se vino iz Dalmacije in Banata izvažava v inozemstvo, bi odpadla ta dva najhujša konkurenta slovenskih vin pri nas doma in naš domači pridelalec bi že nekako po primerni ceni spravil v denar v Sloveniji sami.

Vinske cene se pri nas od zadnjega poročila niso spremenile. Zaloge se neprestano manjšajo.

Trgovina s konji

Trgovina s konji ni posebno živa. Na ptujskem sejmu so bili konji od 1500 do 8000 din komad, žrebeta po 1300 do 3500 din. Na zagrebškem sejmu se je prodajal par lahkih konj po 5000 do 6000 din, par srednjih konj po 7500 do 8500 din, par težkih konj 11.000 do 12.000 din, lahka žrebeta komad po 1500 do 2000 din, težka 2300 do 2800 din, konji za klanje 1.50 do 2 din 1 kg.

Živina

Cene so stalne, trgovina srednja, dogan na zadnje sejne pa je bil precej živahen. Dosežene so bile sledeče cene:

Maribor. Debeli voli 4.50—5.50 din, poldebili 3.90—4.50, piemenski 4.75—6, bikli za klanje 3.50

do 4.80, klavne krave debele 4—5, plemenske 4 do 5.50, klobasarike 2.50—3.25, molzne 3.50—4.10, breje 3.75—4.25, mlada živina 4.40—5.50, teleta 5—7 din.

Lendava. Biki 3.75—5, telice 3.75—4.75, krave 2—3, teleta 4.50—5 din.

Ptuj. Voli 5.50, 4.50 in 4 din, telice 5.50, 4.50 in 4 din, krave 4, 3 in 2 din, teleta 6 din.

Šmarje pri Jelšah. Voli 5—5.50, 4—4.50 in 3 do 3.75 din, telice 4.50—5, 4—4.50 in 3—3.50 din, krave 3.50—4, 3—3.50 in 2—2.50 din, teleta 5 do 6, 4—5 din.

Motnik. Voli 4—5.25 din, krave 3—4.50 din, junci in telice 4—5 din.

Na Hrvaškem je cena prvorazrednim volom 5.50, drugorazrednim 4.75 din; teleta žive vage 6—7 din, mrtve teže 9.75 din.

Svinje

Cene svinj se še vedno dvigajo. Tako so se na zadnjem svinjskem sejmu v Križevcih na Hrvaškem, ki spada med največje svinjske sejme v državi, dvignile povprečno za dinar pri 1 kg žive teže. Največje povpraševanje je bilo po mladih pršutarjih v teži od 55—80 kg za industrijske namene. Prodajali so se po 8—8.75 din, pitane svinje so se prodajale po 8.50—9 din žive teže in po 10—11 din zaklane. Odojki so bili po 60 do 160 din komad. — Na mariborskem sejmu so bili mladi prašički 5—6 tednov stari po 60—85, 7—9 tednov stari po 85—120 din, 4—5 mesecev 145—190 din, 5—7 mesecev 240—380 din, 7—10 mesecev 410—480 din, eno leto stari 710—810 din; 1 kg žive teže 6.50—7.75 din, mrtve teže 8.50—11.25 din. Kupčija je bila zelo živahna. — Na ptujskem sejmu so bili prasci 6—12 tednov stari 60—100 din, pršutarji 7—7.50 din, debele svinje 8—8.50 din, plemenske svinje 6.25—7 din. — Na celjskem sejmu so bili prašički po 7—8 din za 1 kg žive teže.

Sirove kože in volna

Goveje sirove kože so po 11—14 din, telečje 15 din, svinjske po 12 din 1 kg. — Neoprana ovčja volna je po 22—26 din, oprana pa po 32 do 36 din 1 kg.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Pogoji za skrajšan rok. Ivan Selč. Vas je sedem bratov, izmed katerih je prvi služil devet mesecev, drugi in tretji vsak po 18, četrti devet, peti 18, šesti je sicer potrjen tudi na 18 mesecev, a še ne vstopil, sedmi pa sedaj služi svoj rok. Na vprašanje, ali bi mogel doseči sedmi brat skrajšanje 18 mesečnega roka, vam odgovarjamo, da ne, ker pritiče skrajšan rok le tistemu bratu, pred katerim sta dva brata neposredno odslužila popolni rok. Radi tega mora sedmi brat služiti celih 18 mesecev, pač pa bo šesti brat lahko dosegel skrajšan rok.

Prodaja jabolk lastnega pridelka. A. Karba v K. Od te prodaje vam ni treba plačevati nikake državne trošarine, občinske trošarine pa le, ako jo je banska uprava odobrila. Za prodajo potrebujete zadevno dovoljenje okrajnega načelnika.

Kolkovanje pooblastil. B. A. v Z. Pooblastila je treba kolkovati v 20 din, v kolikor nastopata le en pooblastitelj in en pooblaščenec. Za vsakega nadaljnjega pooblastitelja ali pooblaščenca pa je plačati po 20 din več. V odgovoru, objavljenem 16. februarja, stoji le v skladu z zakonom, po greške, da znaša taksa 2 din.

Kurjač drž. železnice, vlakovodja, pogoji za sprejem. R. Črnčič v J. Prošnjo naslovite na obl. ravateljstvo drž. železnice v Ljubljano. Ni verjetno, da bi vas sprejeli takoj kot kurjača, marveč vas bodo najprej kot delavca. Ko boste delavec, boste poleg svojega rednega dela v posebnih tečajih ter s privatnim učenjem pridobili usposobljenost za kurjača. Posebne šole za to ni; tečaj pa so brezplačni. Kurjači so razporejeni med zvaniknike II. kategorije, za kojih sprejem so predpisani sledeči pogoji: da so dovršili osnovno šolo, da so telesno in duševno zdravi, dobrega vedenja, da znajo popolnoma službeni jezik, da so stari najmanj 18 in največ 60 let, da imajo v primeru mladoletnosti odobritev roditeljev ali varuha, da niso pod skrbstvom ali v konkurzu ali da ni nad njimi podaljšana očetov-

ska oblast, da niso bili s sodno razsodbo obsojeni na izgubo častnih pravic, kar je ovira ves čas, dokler ta izguba traja. Ne zahteva se, da ste že prosti vojaščine, marveč le, da ste po dovršenem 21. letu starosti odslužili obvezni rok v stalnem kadru, razen če ste po zakonu kot edini hranitelji nesposobnih zadržarjev, ali kot stalno ali začasno nesposoben oproščeni službe v stalnem kadru, odnosno ako ste zavezani plačati vojnico, da dokazate, da ste vojnico plačali. Sploh morate vse gornje pogoje dokazati z dokumenti, ni pa treba, da jih prošnji priložite, marveč le pripomnite, da jih boste na zahtevo predložili (ako bodo pripravili Vas res sprejeti). V prošnji poudarite, da ste izučen kovač; lahko tudi, da znate igrati na klarinet, vendar dvomimo, da bi radi tega pri sprejemu imeli kako prednost. — Vlakovodja najbrž ne boste postali, ker spada to zvanje v povsem drugo vrsto službe. Možnost pa je, da postanete strojevodja, to pa po večletni službi, absolviranih tečajih in privatnem učenju ter ako ste dovršili najmanj dva razreda srednje, odnosno meščanske šole.

Rubež rente v izterjavo alimentacije. A. Knez. Ste delanežmožen, 60% invalid, dobivate le 460 din mesečne rente, skrbeti morate za ženo in dva zakonska otroka; imate tudi nezakonskega otroka, za katerega niste mogli ničesar plačevati. Sedaj je varuh slednjega predlagal zoper vas izvršbo in vam je sodišče zarubilo dve tretini Vaše rente. Vprašate, ali je to pravilno. — Ako dobivate rento na podlagi zavarovalne pogodbe, če niste sposobni za pridobivanje, se vam sme zaradi plačila preživnine nezakonskemu otroku renta sicer zarubiti, a le v toliko, da vam ostane še prostih 3000 din letno (torej 250 din mesečno). — Od zaslužka (dnevne mezde) se sme zavezancu zaradi plačila preživnine res zarubiti dve tretini, toda z omejitvijo, da mu ostane vendarle deset dinarjev na dan. Ako tega pristavka ni v izvršilnem dovolilu in ste rok za priziv (traja le osem dni) zamudili, predlagajte

utesnitev izvršbe v gornjem obsegu. Večje omejitve ne boste mogli doseči, čeprav vam je z ostankom nemogoče preživljati sebe in rodbino; zakon stoji pač na stališču, da je treba svoje obveznosti točno izpolnjevati ter alimentacije plačati sproti, ako pa kdo to zanemari, ga izvršba k plačilu prisili, pri čemur varuje interese upnika, interese dolžnika pa — kot vidite — prav malo.

Plačilo stroškov pri kontumacijskih sodbah. J. Polanec. Bili ste toženi, prišli k razpravi ter se po zadevnem vprašanju od strani sodnika dali »kontumacirati«, ne da bi vedeli, kaj to pomeni. S tožnikom sta se zmenila, da mu boste iztoženo terjatev plačali v dveh obrokih. Sedaj zahteva tudi, da plačate odvetniške stroške, ki so zelo visoki. — Kontumacijska sodba se izda, ako toženec ne pride k razpravi ali ako se po oklicu stvari odstrani, ne da bi se spustil v razpravo. To se zgodi navadno v primerih, ko je toženec res dolžan to, kar se iztožuje, odnosno so mavedbe tožbe resnične. Seve mora toženec plačati tudi pravne stroške, katere sodišče odmeri in so v opravi sodbe navedeni. Kaj več stroškov niste dolžni plačati brez izrecnega dogovora. Na drugi strani pa se ne morete izgovarjati s tem, češ, da se pri razpravi, odnosno pred razpravo ni nič govorilo o plačilu stroškov; Vi bi morali izrecno izjaviti, da pravnih stroškov ne boste plačali in ako bi bil tožnik na to pristal, potem bi jih moral on sam nositi. Sicer bi vam pa ugovor nič ne pomagal, kajti kdor ob zapadlosti ne plača svojega dolga, ta mora po zakonu plačati stroške potrebne tožbe in pravde. Kot vidimo iz poslanih listin, znašajo stroški pravde (kontumacijske sodbe in tožbe) le 392 din! Več — kot že povedano — niste dolžni plačati. Seve, ako je upnik radi vaše ponovne zamude uvedel izvršbo, tedaj morate plačati tudi izvršilne stroške, in sicer kakor so odmerjeni v sodnih sklepih. Ako je upnik imel še kake druge stroške, odnosno ako mu je njegov odvetnik več računal, kakor pa je odmerilo sodišče, tedaj Vi niste dolžni te višje vsote plačati, razen ako ste se izrecno zavezali to storiti.

Dvigi hranilnih vlog. A. Krajnc. Sestra zahteva od vas, da ji izplačate dedščino. Vi imate sicer denar naložen v kmečki hranilnici in Mestni hranilnici, a vam nobena nič ne izplača, sestra pa hranilnih knjižic ne sprejema. Vprašate, kaj vam je storiti, da pridete do potrebnega denarja. — Ako je kmečka hranilnica članica Zadrugne zveze, bo gotovo v doglednem času postala več ali manj likvidna in vam, odnosno sestri svetujemo še nekoliko potrpljenja. Ako pa ni članica Zadrugne zveze — Mestna hranilnica skoro gotovo ni članica Zadrugne zveze — tedaj nista dolžni plačati več, kakor določa izplačilni načrt (ako jima je bila dovoljena zaščita); ako pa jima zaščita ni bila dovoljena, imate možnost tožbe na izplačilo vloge po predhodni odpovedi. Pred tožbo vam svetujemo poskus poravnave.

Razveljavljenje oporoke — kdo bo dedič. A. Glavnik. Pokojna J. je napravila leta 1932 testament, v katerem je postavila kot svojo dedinjo C. M. Naknadno je nekdo »pokojnico« nagovarjal, naj testament razveljavi. Po smrti pokojnice sta se kot dediča prijavila imenovana C. M. ter mož pokojnice. Sodišče je C. M. napotilo, naj toži pred pravnim sodiščem. Vprašate, ali je možno testament, ki je bil napravljen v predpisani obliki, naknadno razveljaviti; ali ima mož pokojnice kako dedno pravico, ko je bil že pred desetimi leti njegov zakon s pokojnico sodnijsko ločen; kaj naj ukrene C. M. in kdor bo spoznan za dediča. — Poslednjevoljne naredbje je možno razveljaviti, pa čeprav bi se bila morda zapustnica opovedala pravici, svojo naredbjo pozneje predložiti. Izjema volja le, ako so podani vsi pogoji dedne pogodbe. Razveljavi pa se poslednjevoljna naredba lahko: 1. z napravo nove naredbje, ali 2. s preklidem, bodisi z izrečnim, bodisi s tihim ali z domnevanim. Za usten preklid sodne ali izvensodne poslednje naredbje je treba toliko in takih priš, kakor jih je potrebno za veljavnost ustne oporoke; za pismen preklid pa je treba izjave, ki jo je zapustnica lastnorочно napisala in podpisala ali podpisala vsaj ona in priče, potrebne za pismeno oporoko. Zapustnica razveljavi svojo naredbjo lahko tudi s tem, da listino uniči. Uniči oporoko tudi že s tem, da prečrta svoj podpis, ali ga prečrta ali pa vsebino izbrlje. — Zakonita dedna pravica zakonskega drugega odpade, ako se zakon razveže ali sodno loči iz krivde preživelega zakonca; pri tem je vseeno, ali je bil preživeci zakonec sam kriv ali morda le sokriv ločitve. Ako pa je bil zakon ločen sporazumno, tedaj obdržita zakonca dedno pravico, ako se ji nista v predpisani obliki od-

rekla. — Ako je zapuščinsko sodišče napotilo C. M. na pravno pot, bo morala C. M. pač vložiti potrebno tožbo, ako hoče, da se ji prizna testamentarna dedna pravica. V koliko bo s tožbo uspela, boste — upamo — razvideli iz gornjih izvajanj.

Plačevanje premij za zavarovane premičnine in nepremičnine ob prehodu lastniške pravice. A. Kolar. Leta 1928 ste prevzeli posestvo, čigar dotodanji lastnik si je izgovoril še nadaljnje hasnovanje; premičnine in nepremičnine je imel že od prej zavarovane, leta 1930 pa je zavarovalno pogodbo podaljšal za nadaljnjih deset let. Do leta 1936 je hasnovelec plačeval premije, sedaj pa terjata zavarovalnica za plačilo premij Vas. Vprašate, ali je zahtevek zavarovalnice utemeljen. — Pri odsvojitvi zavarovalnih nepremičnin preidejo pravice in dolžnosti iz obstoječe zavarovalne pogodbe na novega lastnika. Odsvojitve mora stari in novi lastnik nemudoma naznaniti zavarovalnici. Za plačilo premij, ki padejo na čas med odsvojitvijo in dotlej, ko zavarovalnica za njo zve, jamčita oba lastnika nerazdelno. Zavarovalnica je upravičena, novemu lastniku zavarovalno razmerje odpovedati z najmanj enomesečnim odpovednim rokom. Ako zavarovalnica v teku enega meseca, odkar je zvedela za odsvojitve, razmerja ne odpove, zgubi pravico odpovedati. Enako sme tudi novi lastnik odpovedati — v teku enega meseca, odkar je nepremičnino vzel v posest — zavarovalno razmerje, to pa brez kakšnega odpovednega roka. Ako novi lastnik ni vedel za zavarovanje, tedaj ugasne njegova odpovedna pravica šele s potekom enega meseca, odkar je za zavarovanje zvedel. Ako odpove zavarovalnica, ji pritičejo premije do konca zavarovalnega razmerja, ako odpove novi lastnik, do konca tekoče zavarovalne periode. V obeh primerih mora premijo plačati stari lastnik. Novi lastnik jamči za plačilo le tiste premije, ki odpade na čas, preden je zavarovalnica zvedela za odsvojitve. Glede pritisklin, odsvojenih hkratu z nepremičnino, velja doslej navedeno. Pri odsvojitvi zavarovanih premičnin pa ugasne zavarovalno razmerje, čim se stvar izloči iz oblasti, odnosno hrambe odsvojitelja (starega lastnika). Slednji mora plačati premije do konca tiste zavarovalne periode, v kateri je zavarovalnica zvedela za spremembo hrambe. — Pri javnih dražbah velja kot čas odsvojitve dan podelitve domika. — Pri prehodu zavarovanih stvari potem dedovanja ostane zavarovalno razmerje nedotaknjeno. — V predmetnem primeru, ko je hasnovelec podaljšal zavarovalno pogodbo v času, ko ste bili že Vi lastnik, bi se utegnili smatrati pogodbo sklenjeno za Vaš račun. Pa čeprav bi morda s pravnega stališča

podaljšana pogodba ne bila veljavna, odnosno za vas ne bila obvezna, Vam s stališča skrbnega gospodarja svetujemo, da premije plačujete. Saj bi na eni strani škodo vsled požara trpeli predvsem Vi kot lastnik, na drugi strani pa Vam mora hasnovelec zadevne izdatke povrniti, kajti vse redne in izredne dajatve, ki jih je od hasnovane stvari opravljati, zadenejo v prvi vrsti uživalca, v kolikor se morajo pokriti iz užikov, prejetih v dobi uživanja.

Služba kazniškega paznika. S. Vuzem. Za to službo morate zaprositi ministra pravde, in sicer potem g. upravnika moške kaznilnice v Pragi. Pri prijavi priložite sledeče listine: 1. krstni list (ne sme biti starejši kot 30 let), 2. spričevalo (da ste duševno in telesno zdravi), 3. navedeno spričevalo (da ste dobrega vedenja), 4. domovinski list (da ste naš državljan), 5. izkaz o dovršeni vsaj ljudski šoli (da ste pismeni, da obvladate popolnoma službeni jezik in ste primerno naobraženi), 6. uverjenje pristojnega vojnega okrožja, da ste odslužili obvezni čas v stalnem kadru, razen, ako niste po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarice kot edini hranitelj nesposobnih zadržarjev ali začasno nesposoben oproščeni službe v stalnem kadru, 7. če ste zavezani plačati vojnico, morate predložiti potrdilo, da ste vojnico plačali, odnosno, da plačilu niste zavezani, ker nimate dednikov, 8. potrdilo sodišča, da niste pod skrbstvom ali v konkurzu in da ni nad Vami podaljšana očetovska oblast, 9. potrdilo državnega tožilstva, da niste bili s sodno razsodbo obsojeni na izgubo častnih pravic in tudi ne radi kakšnega nečastnega dejanja, 10. samski list ali potrdilo, da ste vdovec brez otrok ali da ste sodno ločeni od žene brez otrok, 11. pismo izjavo, overjeno od sodišča, da se obvezujete služiti v pazniški službi najmanj tri leta. — Ako bi se hoteli poročiti, morate za dovoljenje prositi, a šele po triletnem službovanju. — Paznike v jetnišnicah okrožnih sodišč sprejema predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani pod istimi pogoji; prošnjo je nasloviti neposredno na to predsedništvo.

Služba policijskega stražnika. Isti. Za to službo treba zaprositi pri banski upravi v Ljubljani. Ker pa ima ta le malo mest na razpolago, prosilcev je pa veliko, bi do službe hitreje prišli pri banski upravi v Zagrebu ali upravi mesta Beograda. Pogoji so isti kakor za sprejem v pazniško službo, zahteva se le še to, da je prošilec visok najmanj 164 cm in da je odslužil rok v stalnem kadru v eni izmed glavnih vrst orožja vojske ali mornarice.

Zdravniških nasvetov ne dajemo.

razsekati na koščke! Boš? — Matjažek se je v hipu spomnil častitljivega starčka in pogovora pri ognju. Naj moške povedo, če hočejo, jaz ne bom! — si je mislil.

»No?« je vprašal nestrpno sodnik. Birič je sunil dečka v pleča. »Odgovori gospodu sodniku, če ne...« Matjažek pa je moško molčal. — »Tako? Molčiš, ti seme uporniško?! Marš! Takoj ga zaprite v ječo, dokler mu ne mine trma!«

(Dalje prihodnjič)

»Thi, Khobi, bodi hvaležen Bhogu, da the ni ustvaril za ovco.«

»Zhakhaj?«

»Kher she radi vhelikega nosa ne bi mogel pasti.«

*

»Govori takrat, kadar si vprašan...«

Francek je na vso sapo pridrvel k očetu v sobo in zakričal: »Očka! Očka!«

»Nikar me ne moti!« ga je ježno zavrnil oče. »Kolikokrat sem ti že povedal, da morajo otroci govoriti samo takrat, kadar jih kdo kaj vpraša!«

Francek je za hip utihnil, potem pa je rekel: »No, potem me pa vprašaj, če je bratec Janko padel v vodo!«

Skrivalnica

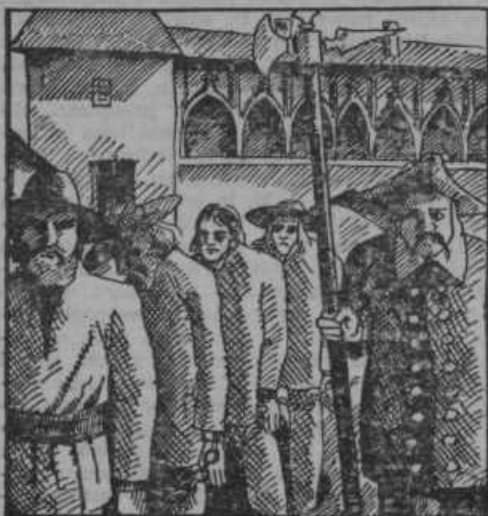
Gospa, ali ste videli mojo mater?

Našim malčkom

Matjažek

13

Junaškega Slovenca povest v slikah

Vrgli so ga v temno luknjo, kjer je kljub črtnemu tlaku v trenutku zaspal. Drugo jutro pa so ga zbudili že na vse zgodaj. Surovi birič ga je sunil z drogom svoje helebarde. »Vstani, pred sodnika pojdeš!« — Na grajskem dvorišču je stala že dolga vrsta jetnikov — nekaj znanih mož je

videl med njimi — ki so čakali sodbe. Uklenjeni so bili na dolgo verigo, ki je tako strašno rožila.

Matjažka so nemudoma odvedli v prostorno izbo. Za dolgo mizo sta sedela dva moža — čakala sta ga že. — »To je torej mali upornik?« je rekel prvi in se zlobno nasmehnil. »No, smrkavec, sedaj nam pa takoj povej, kdo je bil na sveti večer pri vas in kaj je povedal! Če nočeš, te dam